

TARSOLY

A **Háló** lapja

2025. február

„Sose kételkedjünk abban, hogy gondolkodó, elkötelezett emberek kicsiny csoportjai meg tudják változtatni a világot. Valójában csak ők tudják megváltoztatni.” (Margaret Mead)

Tartalomjegyzék

„Az unokák Isten ajándékai, jutalmul, hogy szülő voltál”.....	3
Újdonságok a Hálóban.....	6
A Szent Korona, 6. rész: a Szent Korona-tan 2. része.....	9
Levél Gyergyóból a főszerkesztőnek.....	13
Beszámoló 9 hónap Kőrösi Csoma Sándor Program létről a világ másik felén.....	15
A Cenacolo Közösségről.....	17
Égi hang.....	22
Rólunk mondták.....	25
Beszélgetés Várszegi Asztrik főapáttal.....	25
Budapesti találkozás Puss Sándorral, az eltitkolt felvidéki egyháztörténet kutatójával	28

Első borítóképen

Puss Sándor SJ (fotó saját tulajdona)

Hátsó borítóképen

Gazdagréti Szent Angyalok-templom, Szent Pio kápolna, Mennyei Jeruzsálem szekő, részlet (fotó Margitfalvy György)

Kitekintő

„Az unokák Isten ajándékai, jutalmul, hogy szülő voltál”

Tavaly, Alexandriai Szent Katalin ünnepnapjára az S4 programajánlójában, valamint a Nagyszülők a Jövőért Egyesület fb oldalán „Nagyszülőnek lenni csodálatos” címmel Michl-Palotai Krisztina 5 gyermekes, 8 unokás nagymama hívta a gyakorló nagyszülőket, a még csak unokáról álmodozókat és a fiatalokat is egy előadásra és kötetlen beszélgetésre.

Az egyesületet Michl-Palotai Krisztina elnök asszony mutatta be.

"Egyesületünk 2022-ben alakult az alábbi értékek mentén és célokkal:

Nagyszülővé válni, és jó nagyszülőnek lenni egyaránt ajándék és hatalmas felelősség. Ennek az egész nemzetre kiható felelősségnek a tudatában hoztuk létre nagyszülői szervezetünket.

A generációk közötti kötődés megtartása, erősítése minden korosztály számára kiemelt jelentőségű. Tanulmányok szerint élethosszabbító hatása lehet a nagyszülők számára, ha minőségi időt tölthetnek az unokáikkal, a gyermekek egészséges én-tudat, stabil érzelmi, önbizalmi életének kialakulásához pedig elengedhetetlen az elődök iránti kötődés megélése. A szülők számára biztos támasz lehet a kölcsönös bizalmi kapcsolat.

A „nagy család” szeretetelli és hatékonyan fenntartható működésében mindenkinek meg kell találnia a helyét a generációk közötti ellentétek feloldása érdekében, ki kell alakítani a kommunikációs és együttműködési szokásokat, meg kell találni azokat az eszközöket, melyek a generációkat közelebb viszik egymáshoz.

A Nagyszülők a Jövőért Egyesület célja, hogy felhívja a társadalom figyelmét a családi értékrendszerek továbbadásának, a nagy családban élésnek, a generációk közötti szoros kapcsolatnak a fontosságára.

Az egyesület életre hívásával a nagyszülői lét örömteli megélését támogatjuk rendszer-modellek bemutatásával, tematikus programokkal, előadásokkal, tanácsadással, rendezvényekkel. Rendezvényeink megvalósulását a Kulturális és Innovációs Minisztérium támogatta."

A fotó még az időérzékem által min. 10 perc, max. negyedóra hosszúságúnak becsült előadás előtt készült. A jelenlevők létszáma lehetővé tette, hogy mindenki röviden bemutatkozhasson, és szót kaphasson. Nemcsak budapestiek voltak jelen, volt aki egy Somogy megyei faluból jött, ahova néhány éve az USA-ból települt haza. A fotó jobb szélén látható úr, sokunokás nagyapa, végzettségét tekintve építészmérnök, városgazdasági szakmérnök tartotta a kiselőadást. 2005-ben megjelent Koporsóig koporsótól / bölcsőtől bölcsőig című könyvét így méltatta Bíró László, a Magyar Katolikus Püspöki Kar családreferens püspöke: „Az írás ajánlása, hogy a jó házasságok és családok jelek, létükkel gyógyítani képesek az atomizálódott, pesszimista és súlyosan megosztott jelenkori magyar társadalmat.” Előadónk több témából is felkészült. Választhattunk témát, választásunk a demográfiára esett.

A népesség középtávú fennmaradásához a teljes termékenységi arányszámnak el kell érnie vagy megközelítenie a 2,1-es szintet, csak ebben az esetben biztosított a populációban a két szülő, az idő előtt elhalálozottak és a nem szaporodóképes egyének pótlása. Ebben, dacára az elmúlt évtized családtámogató intézkedéseinek, nem állunk jól. Nálunk ez az érték 1,5, Európa sem áll jól, az említett arányszám világranglistáján a legjobb európai uniós ország, Franciaország is csak a 120. Ott sem az ófranciák, hanem a neogallok javítják a statisztikát. A lista végén 1,0 érték alatti államok vannak, ott bizony már nem a három királyfi, három királylány, hanem az egyik és a senkikék kultusza dívik¹.

1 Lásd https://en.wikipedia.org/wiki/List_of_countries_by_total_fertility_rate

Az előadó elmondta: a csökkenő lakosságszám nemcsak a kis országok, kis nemzetek számára lehet katasztrofális, de még a nagy országoknak is. Ha az aktív keresőknek az eltartottakhoz viszonyított aránya folyamatosan és tartósan romlik, az súlyos gazdasági problémákat okoz. A népességfogyás negatív szinergikus² folyamat, alapvetően morális kérdés. Erre hatással van a családkép, a házasságkép, az iskola, a munkahely világa, a kultúra, a közgondolkodás és a média is. A demográfiai hanyatlás okaiként feltétlenül meg kell említeni a fiatalok felelősségvállalásának hiányát, az el nem köteleződést, az emberi kapcsolatok válságjeleit, valamint a létrontó világerők hatását. Az előadó szerint azért is jobb a fiataloknak, ha még a húszas éveikben kötnek házasságot, mert ekkor még könnyebben tudnak egymáshoz idomulni. Úgy véli, bizonyos ellentétes tulajdonságok stabilabbá teszik a köteléküket. Az anyagiak miatt aggódnak azt mondja, ketten biztosan többre képesek, mint külön-külön egyedül. A jövő generációval kapcsolatban elhangzott: "Sokkal fontosabb, milyen unokákat hagyunk magunk után a világra, mint az, hogy milyen világot hagyunk magunk után".

A beszélgetés során a jelenlevők közül többen panaszkodtak, hogy náluk azért késnek az unokák, mert fiaiknak, lányaiknak nehéz megfelelő párt találnia, kevés az ismerkedési lehetőség.

Nyáron egy pamuttrikón láttam ezt feliratot: „A nyugdíjas mindent tud, és van ideje mindent elmondani”. Milyen érdekes a magyar nyelv: ha a mindent a sok mindennel helyettesítem, akkor a túlzást nem növelem, hanem csökkentem, a trikószöveg közelebb van az igazsághoz. Mivel, a beszélgetésen sokan voltunk nyugdíjasok, és az előadó közel sem mondott el mindent, amit tudna, bízom abban, hogy nem utoljára járt a Nagyszülők a Jövőért Egyesület az S4-ben. A nagyszülőknek persze, mindent a maguk idejében, az unokáiknak kell elmondaniuk. Talán majd erről is fogunk beszélgetni.

Margitfalvy György

2 Synergos (görög) együttes hatás, együttműködés, melynek során az egyes részek összessége nagyobb hatást eredményez, mint azok külön-külön. Az az egész nagyobb, mint a részek összege.

Hálónk tája

Újdonságok a Hálóban

Az utóbbi bő egy évben több örömteli, az élet jeleit sugalló „jelenség” jellemezte a Háló működését. Ezek egy részéről volt már korábban beszámoló, most egy kis összefoglalót szeretnénk erről közreadni, hogy a főbb folyamatok jobban látszódnak.

Már a Tarsoly 2023./3. számában részletesen is beszámoltunk a vezetőség átalakításáról.

Azért került erre sor, mert a Háló nagy lett, összetett és változatos tevékenységekkel működik, amelyek irányításának a korábbi egyszerű felépítésű vezetés nem tudott megfelelni. A feladatokat kétfelé bontva próbáltuk saját kapacitásainkat kitágítani. Ezért létrehoztunk egy stratégiai és egy operatív vezetőséget. Az elmúlt immár több mint egy év megmutatta, hogy az elgondolás sikeres volt, a vezetőségben kisebb a hiányérzet, olyan dolgokkal is tudunk foglalkozni, amelyekkel korábban nem sikerült, és az átlagéletkor is csökkent.

Egy évvel ezelőtt megpróbáltunk létrehozni 7 műhelyt, amelyek a vezetőség munkáját segítenék szakmai területeken, például tervezésekkel, adatgyűjtésekkel, a régiókkal és a vezetéssel való egyeztetésekkel, tanácsadásokkal. Itt a siker nem volt teljes körű, a műhelyek elindulása vegyes képet mutat. Vannak olyan műhelyek, amelyek szépen, folyamatosan működnek, látható eredményekkel: ilyenek például a média és kommunikációs, a lelkeségi és a gazdasági műhelyek. Vannak olyanok is, amelyek működése csak részben folyamatos, bizonytalan a tagság, és talán inkább bennük is több a kérdés, semmint a lelkes tevékenység. Ilyen például az irodai és a régiós munkacsoport. És van olyan is a tervezettek közül, amelyik sajnos nem tudott még elindulni, mint például a rétegek munkacsoport. Ennél az elmúlt hónapokban erőfeszítéseket teszünk, hogy a helyzet javuljon.

Ahol a működés rendszeresen elindult, ott már lassan érezhetőek azok az előnyök, amelyeket a műhelyektől vártunk:

- érdeklődési kör, képességek alapján közelebb kerültek emberek ahhoz, hogy rálátásuk legyen a teljes Háló működésére.

- a régiók képviseltethetik magukat, aminek nagy előnye, hogy kialakulhat a régiókban is a régióvezetéseket segítő szakmai kör.
- ezek egy valódi, utánpótlást nevelő környezet lehetnek.

Bő 1 évvel ezelőtt ténylegesen elindult az oly régóta tervezgetett adományszervezés. Jó ötletnek tűnt, hogy külsős céget is bevontunk a tevékenységbe, mert ők tudnak nagyobb rálátást, folytonosságot, egyfajta marketingszemléletet adni, amelynél mi magunkban valószínűleg elesettebbek, bizonytalanabbak lennénk.

Két kezdeményezés is történt az adományszervezés területén: az egyik a Pártfogó Pengője, amelyről részletesebben a Háló honlapján bárki tájékozódhat: <https://www.halo.hu/index.php/adomany-szervezes>. Reméljük, hogy ez a tevékenység folyamatos marad, és egyre fejlődik majd. Egyik legnagyobb sikerünknek jelenleg azt érezzük, hogy az a tény, hogy ezzel foglalkozunk, és hogy ennek egy keresztény szervezetben is helye kell legyen, egyre elfogadottabbá válik a Hálóhoz közel állók körében.

A másik kezdeményezésünk a Fuss Neki Csík volt, amelynek eredményeképpen sikeresen megszervezhették Erdélyben a Dr. Fazakas István emléktornát, amelynek nemcsak az anyagi, de ismertségi eredményeivel is elégedettek vagyunk.

Az adományszervezéshez is kötődik, hogy elkezdtünk egy Háló-adatbázist használni. Ennek az előkészítése is több mint 2 évet vett igénybe. Igazából ez egy legalább 30 éves mulasztása a 36 éves Hálónak. Fájó belegondolni, mennyi korábbi értékes emberrel nem tudunk most csak azért kapcsolatba kerülni, mert valamikor nem kellő helyén és értékén kezeltük például elérhetőségi adataikat.

Az adatbázisunk a következő főbb adatokat tudja kezelni:

- Legfontosabbak az emberek, akik azért adják meg elérhetőségeiket, hogy a kapcsolatot ápolhassuk velük. Ez teszi ki jelenleg az adatok legnagyobb részét, ez az adatbázis alapegysége.

- Lehet még a Hálóhoz kötődő, nekünk valamilyen szempontból fontos szervezeteket is itt összegyűjteni.

- Harmadikként említem az adományszervezés tevékenységét segítő modult. Itt minden tevékenységünk, amit ezzel kapcsolatban teszünk rögzítésre kerülhet, és pontos kimutatásunk lehet az adományozókról. A velük való tudatos kapcsolattartás nélkül nincs adományszervezés, ennek pedig az alapja a jó kimutatás.

- Utólag került be az adatbázisba az „események” modul, amely azért lesz fontos, mert lehetőségünk lesz azt is nyilvántartani, hogy ki

milyen rendezvényen vett részt, kivel volt együtt egy-egy eseményen, így ez szintén a közösségépítést szolgálja.

- Szintén utólagos fejlemény a kapcsolatok modul, ahol baráti, családi, mentori viszonyokat tudunk leképezni, például akár egy szociológiai felmérés eredményeit.

- Végül megemlítjük, hogy szinte minden egységhez tudunk okmányokat, iratokat hozzáfűzni, mint például az emberek GDPR hozzájárulásait, vagy bármi mást.

Történetek már oktatások, és reméljük, hogy hosszabb távon ez lesz a Háló egyik legfontosabb alkalmazása, hiszen ez támogatja a Háló alaptevékenységét. Ezért azt gondolom, ezzel egy új korszak is indul a Háló életében.

Az adatbázishoz kötődik egy újabb újdonság, még hozzá, hogy elkezdtünk szabályzatokat készíteni.

Először a GDPR-t (általános adatvédelmi rendelet) említem, amely részlegesen volt már korábban is, de nem volt például aláírható hozzájáruló nyilatkozási formánk. Tavaly nyárra már elkészült, el is kezdtük a használatát, és igyekszünk is ezeket az adatbázisban szereplő emberektől beszerezni. Ehhez a körhöz tartozik az is, hogy akik az adatbázisnak felhasználói lesznek, azokkal titoktartási nyilatkozatot iratunk alá, a kellően gondos adatkezelés biztosítására és igazolására.

A másik egy általános Háló-irányítási szabályzat, amely a Háló egyes szereplőinek a helyét, lehetőségeit, felelősségeit, kapcsolatait írja le. Sok félreértéstől, feszültségtől, bizonytalanságtól tudja majd reményeink szerint a működésünket mentesíteni. Olyan szabályzatot képzelünk el, amely tagolt, jól átlátható, és nemcsak azt írja le, mi hogyan működjön, mint sok helyen, hanem megpróbál magyarázatokat is adni arra, miért is van úgy. Ráadásul ehhez alapvetéseket, alapelveket is hoz, amelyek az elején összegyűjtve találhatóak, és amelyekre az egyes pontok hivatkoznak. Ezek az alapelvek pedig zömében a Háló eddigi 36 éves működése során kialakult szokásokon, és hirdetett értékeinken alapulnak, sőt ezeknek a hagyományoknak és értékeknek a leírásai.

Örömteli újdonság a Hálóban, hogy új vezetőséggel újraindul a Felvidéki régió. Tettünk efelé lépéseket, hogy ez megtörténjen, és az utóbbi két táborunkban egyre több család jelent meg, valamint tavaly ősszel ott (Kovácspatakon) tartottuk a Háló Kárpát-medencei találkozóját, ami áttörést jelentett. Innen is kívánunk sok sikert a régi/új régióknak. Üzenjük, hogy támogatjuk a következő években erőfeszítéseiket!

Részben Felvidékhez is írhatnám, de valahogy általánosabb jelenségre figyeltünk fel. Ugyanis több régi hálós, akik valahogy eltávolodtak tőlünk, újra ránt találtak. Ez Felvidéken a legjellemzőbb, mert nélkülik sokkal-sokkal nehezebb lett volna, és tovább is tartott volna az újraindulás, de általános jelenségnek is érezzük. Maradjon is így ez a folyamat.

Utolsóként ezt az újdonságot említem, hogy törekszünk arra, hogy az egyes régiók vezetősége újjászerveződjön, megújuljon. Két dolognak kellene itt megvalósulnia, amelyben a legtöbb régiónk érintett.

Az egyik, hogy ne egy vezető irányítson egy régiót, hanem ahogy ez most már az elején Felvidéken megtörtént, egy több emberből álló vezetőség. Ez is a Háló egyik alapelvehez kötődik.

A másik, hogy néhány régió, bár van vezetőség, de tagjai keveset találkoznak, bizonytalan mind az összetételük, mind a működésük. Itt mindenképpen újításokra van szükség, amelyek, úgy tűnik, Felvidéken és Erdélyben szépen megvalósultak már, Kárpátalján folyamatban vannak, másutt pedig előkészítések zajlanak.

Remélem, hogy ez az összefoglaló egy életképes, működő, változó, azaz élő szervezet képét vetítette fel, amely így még legalább további 36 év működésre ad majd lehetőséget. Isten segítsen ebben bennünket!

Szeibert András

Tarisznya

A Szent Korona, 6. rész: a Szent Korona-tan 2. része

Cikksorozat a magyarság értékeiről 10. rész

Immár a 6. rész következik, amely a Szent Koronával foglalkozik: az első felvezető részben megpróbáltam bemutatni a Szent Korona isteni magasságokba mutató lényegét, a második részben felépítésének szakrális üzenetét, míg a harmadik részben, a rajta található ikonok bemutatása során ráérezhettünk egy háromdimenziós ikonosztáz misztikus működésének, az ikonok egymást erősítő üzeneteinek lélekiemelő sajátosságaira, a negyedik részben 15 pontban foglaltuk össze, miért is tekintjük szentnek, majd a Szent Korona-eszme

bemutatásával folytattuk, amelynek gyökerei ősi múltunkba nyúlnak, amely feltételezhetően több ezer éven keresztül, őseink életét igazgatta.

Ott folytatjuk most, ahol legutóbb abbahagytuk, azaz, hogy milyen igazolható történeti forrásokot fedezhetünk fel a tan létrejöttében.

István Intelmeiben is megjelenik több minden a tanból. Ez zömében arról szól, hogy mi alkotja a Koronát, mi az a közösségi igény, ami nélkül uralkodó nem tud uralkodni. Arról szól, hogy a király nem önkényúr, nincs teljhatalma.

a) tisztelje a főembereket, ispánokat, vitézeket – hatalommegosztás

b) gyakorolja a türelmet és az igaz ítéletet – igazság és jog egybeessen

c) komolyan kell vennie a tanács létezését – hatalommegosztás

d) tisztelnie, követnie kell az elődöket – jogfolytonosság, az eredet és jog egybeesik. István törvényeiben is megjelenik a régi közjogi rend figyelembevétel, mert például beszél falusi bírókról, akik csakis a régi berendezkedés előjárói lehettek, és ilyen módon azokat is megerősíti.

A magyar társadalomban Szent István korában voltak szabadok és szolgák, fegyvert viselők, és akik nem viselhetek fegyvert. És ezek a szabadok voltak mai fogalmaink szerint a nemesek, akik egyébként a társadalom túlnyomó többségét alkották, amit a székelység oly sokáig megőrzött. Ilyen kifejezések és régi szokások őrizték meg többek között ezt a tényt, mint például a „nemes magyar nép”, vagy a „szentek népe”, avagy, hogy teljes nép úgy böjtölt, mint a papi rend.

Magyarország ősi alkotmánya történeti alkotmány, nem chartális alkotmány. A történeti alkotmány a kialakult és jó, jól működő gyakorlat, az ahhoz való ragaszkodás. A chartális alkotmányok, amelyek egyszerre egy időpillanatban mindent szabályozni akarnak, tulajdonképpen mindent előlről akarnak kezdeni, a múlthoz képest eltérően, ráadásul a jelenre és jövőre nézve végérvényesen. A jogfolytonosság alapja Magyarországon a Szent Korona érték- és szokásrendje volt.

A történeti alkotmány a bővítésre nyitott, a XIII. századtól a XX. századig folyamatosan gazdagodott, miközben az alapjai, az alapmegközelítése nem változott.

Mivel a szokás, a mindenki által gyakorolt norma a közösségi rend alapja, ennek védelméért, megtartására és másokkal való betartatására minden magyar király II. Endre óta koronázási esküjében megesküszik. III. Endre óta pedig erről hitlevelet is kiad, amelyet aztán az

országgyűlés törvényben is megerősít. A koronázási esküben a király megígéri az országlakosoknak a „rég, jó és helybenhagyott szokásaiban” való megtartását.

Mindezek miatt, a jogfolytonosság ilyen erős léte miatt II. Pius pápa a magyar királyságot ősi, királyságnak, Archiregnumnak nevezi.

A Szent Korona elvonatkoztatott (fölötte áll) a mindenkori államhatalmat gyakorló főtől (királytól, kormányzótól, elnöktől stb.) és a tagoktól. Egyesíti magában a hatalom egészét, a legfőbb hatalmat gyakorolja, minden hatalom tőle ered. Azt mutatja meg, hogy a hatalom végső soron Istentől való, nem a királytól, nem a néptől származik. Nem egy országnak van Koronája, hanem a Koronának országa. Birtokolja az ország területét, adott esetben hozzá tartozhatnak a csatlakozó országok. Ezért volt szokásos, hogy a törvényekben a "Szent Korona Országai" kifejezést használták.

A koronázás által maga a nemzet osztja meg hatalmát az uralkodóval, akik ezután nem egymás ellen, hanem együtt, az ősi jogokat és szabadságot (személyi, falusi, vármegyei, városi, stb.) megtartva, a közjogi garanciák alapján megosztva gyakorolják a politikai, törvényhozói, bírói és végrehajtói hatalmat. A Szent Korona nevében végezték a legfontosabb állami aktusokat is, pl. a nemzetközi szerződéseket a Szent Korona nevében kötötték meg. Hűségesküt 1301 után már nem a királynak, hanem a Szent Koronának tettek mind a tárgyi (országok, városok, területek), mind a személyi tagok.

Az eszme a Szent Korona erkölcsi-jogi személyiségén, mint intézményen alapul. A Koronát mint személyt ismeri. Így írtak róla, így szólították meg, így tettek neki hűségesküt, így tudott örökölni, stb.

A Szent Korona minden tagjának azonos szabadságjogai vannak. Függetlenül nemzetiségtől, vallástól, anyanyelvtől. Emiatt gyűjt össze. Nincs benne semmi kirekesztés, csak befogadás. Igazi jelentőségét a turul ág kihalása után nyerte el, mert akkor vált a régi szakrális uralkodók jogutódjává.

A Szent Korona-tant a magyar ember évszázadokon át megkérdőjelezhetetlennek és hatálytalaníthatatlannak tekintette, de nemcsak azért, mert tudta, mit köszönhet neki, hanem mert lenyűgözte a Korona bonyolult, misztikus személyisége. Évszázadokon át beszélnek tulajdonságairól: megtéveszthetlenségéről, nagylelkűségéről, szigorúságáról, akarataról. Trau dalmát város vezetői például 1387-ben mint legnemesebb, de szenvedő személyről írnak róla, a Velencei

Köztársaságnak írt levelükben. A Szent Koronában Isten égi és földi országának egybefonódása fejeződik ki.

Sajnos nehéz néhány oldalban összefoglalni azt, amiről hosszú kötetek szólnak. Végezetül következzen egy kis összefoglaló mindarról, ami a Szent Korona-eszme lényege, de már egy kicsit amiatt is, hogy miért olyan fontos ez a számunkra, és hátha a jövőben is újra fontossá válik!

- legalább 1000 éven keresztül Magyarország megmaradásának a záloga volt, miért lenne ez most másképp?

- arányban tartotta a jogokat és kötelességeket;

- nem relativizálta a jót és a rosszat;

- amikor ennek alapján épült fel az ország, akkor Isten volt a középpontban;

- megakadályozta az ország teljes kifosztását;

- egyensúlyt tartott, egyenlő mércével való mért;

- valódi hatalommegosztást valósított meg, a maga szintjén mindenki felelősséggel tartozott;

- a népeket és felekezeteket összegyűjtötte, és nem szétszórta, azaz a vizály helyett az összefogást valósította meg;

- befogadó és nem kizáró. A magyarokat, a magyarok szokásjogát mindig is így ismertük, amióta írunk rólunk, amióta lehetnek erről emlékeink;

- ha leválasztunk minden szakrális jelleget a Koronáról és a tanról, akkor is megállapítható, hogy olyan, mai szemmel nézve is működő államberendezkedést valósított meg, amely a legmagasabb mértékű mai demokratikus elveket testesíti meg működő formában. Olyan magas fokú önkormányzatiságot, hatalommegosztást, önkorlátozást, egyenlőséget hirdet, amely még a mai kor demokráciái között is ritkaság, ha van egyáltalán. (Jelen sorok írója szerint biztosan nincs, mert a mai modernnek nevezett társadalmakban nem Isten áll a középpontban.)

A hatrészes Korona-bemutatást ugyanazzal a jóslattal zárom, amellyel az első cikkben kezdtem. Biztos vagyok abban, hogy akik végigolvasták mind a hat részt, sokkal többet mond majd nekik most, mint akkor. Ez a jóslat a Biblia utolsó fejezetének első bekezdése, amely az utolsó tanító bekezdés, utána inkább csak elköszönések következnek.

Jel 22,1-5:

„Megmutatta nekem az élet vizének a folyóját, amely kristálytisztán fakadt az Isten és a Bárány trónjából. Az utca közepén és

a folyam két partján az élet fái álltak. Tizenkétszer hoznak gyümölcsöt, vagyis minden hónapban teremnek, a fa levelei pedig a népek gyógyulására szolgálnak. Átok többé nem lesz benne. Az Isten és a Bárány trónja áll majd ott, és szolgálói hódolnak neki. Látni fogják arcát, és a homlokukon lesz a neve. Nem lesz többé éjszaka, és nem szorulnak rá a lámpa világítására, sem a nap fényére. Az Úr, az Isten ragyogja be őket, és uralkodni fognak örökkön-örökké.”

Szeibert András

Levél Gyergyóból a főszerkesztőnek

Drága Marika!

Minálunk ha valami jó történik, arra azt mondjuk, hogy angyal csenget! Mi most már ettől fogva, ez új esztendőben úgy is mondhatjuk, hogy angyal (C)Schengent, mert elolvadt közöttünk egy határ...

A Határ, amit valamikor a nagyokosok vonalzó nélkül megpirkáltak, s még most is inkább tolvajt kiáltanak, mert attól rettegnek, hogy most aztán kilóra, büntetlenül kitalicskázzuk Erdélyt s Partiumot egyhelyre valami számukra ismeretlen helyre...!

A valóság az, hogy itt mi ennek örülünk, de nagyon, ugyanis a legutóbbi hazajövetelünk alkalmával, Pusztafaluból a határon másfél óracskát vigyázkodtunk, harminchét fokos melegben a tűző napon!

Ez nekünk székelyeknek, biza vallatás. Nem volt határwellness eddig sem, de a régi beidegződéseket még mindig nem hevertük ki...

Történt ugyanis, hogy a gyergyói hagyományörző Hóvirág néptáncegyüttes sok helyen sikerrel fellépett, de leginkább Magyarországot szerettük! Hosszú turnék, még hosszabb várakozások a határon, de hát a kilencvenes évek elején mi is annyival fiatalabbak voltunk, s nem es nem nyűgöltünk annyit no...Akkoriban kellett érvényes útlevel, meghívó, leltár az öt rend székely ruhának s az ezerráncú csizmáknak, amiben felléptünk, plusz a zenészek bútorzatáról (cimbalom, nagybőgő, brácsa, hegedű, stb.) eredeti számla, leltári lista, esetleg diplomatakiésret, stb...no meg jóféle székely pálinka és néhány pakk dohány a határőröknek, s hogy üresen se maradjon a zsebük, jóféle ropogós német márka belé. Na általában véve így indult egy telebusz táncossal, polgármesterrel, titkárnökvel, fél bőrönd papírral igazolva,

hogy nehogy ellophassuk az oly féltve őrzött ősi nemzeti kincseket...DE...

Egy alkalommal a testvérvárosunk, Kiskunmajsa a Kisasszony napi búcsújára autóbust küldött értünk. A határra érve szemfüles határőrünk – a magyar oldalon – eleve gyanút fogott, hogy egy magyar busz miképpen szállíthat ennyi román útleveles székyelt, oly sok gyanús rakománnyal. Nagy volt benne az elhatározás mellett a hivatástudat is, így azt gondolta, hogy most nagyot fog, és majdan tátott szájjal hallgassák még az unokái is, ahogy nagyapjuk e hont kivont szablyával óvta ellenünk, no meg a többi megszámlálhatatlan hőstetteit raktárról!

Feldöndülve a küszöbre azt kérdezte, hogy beszélünk-e magyarul?

A válasz gyors volt:

- Írunk es!

Na itt kerültünk mi bajba, mert az amúgy is nagyszájú táncos kolléga a kalapját elégedetten hátrabillentve még más helyett is örült ennek, de körbetekintve érzékelhette, hogy nem pontosan ezt a választ várták, vártuk!

Mindent kiszedettek a csomagtartóból, és azt javasolták kedvesen ösztönözve, hogy ha már tényleg táncosok vagyunk, és a zenészeknek is megvan hozzá mindenük, akkor táncoljunk már az ők kedvükért és persze a nemzeti összetartozás jegyében is. Ez szeptember elején történt egy forró napon, amikor több száz morcos, a melegtől elcsigázott, órák hosszat várakozó azt gondolta, hogy a gyergyói táncegyüttes teljes díszben flashmobbal (villám tánccal) szórakoztathatja majd jelenésüket, és könnyíti a határon való várakozást... Hatalmas tapsot kaptunk az biztos, a finálét kétszer is visszatapsolták.

Szolgálatban lévő, unatkozó határőreink pedig az árnyék biztos hűséből, a mi úri cigarettánkból pőfékelve meglepődve láthatták, hogy mire vagyunk képesek a világot jelentő deszkákon... Mondjuk ebből az alkalomból a határőrség sem színpadot nem állíttatott, sem volt jelen a bemondónő, sem helyjegy osztogatva, de akkoriban még ezt is lazán megtehették velünk. Sok esetben az ilyen gyanús buszokat visszafordították, sokat nem vesződtek velük.

Lassan én is kipróbálnám, hogy milyen csak úgy átsuhanni azon a gúnyhatáron, ahol annyi időztünk, az üres, amúgy is régen lepukkant bádobódék között...

Határtalanul magyarok lettünk ismét, de hát ezt már régestelen rég megfogalmazta Kányádi...

Amúgy mi lesz a határátkelős oldalakkal, mert már nem kell tudni a várakozás idejét, vagy hogy melyik átkelő felé induljunk...legalábbis efelől...

Isten áldásával kívánok vig farsangot és szebb tavaszt, mert annak a friss szélnek eddig sem számított, hogy mekkora a határ, Ő mindenhova elvitte a reményt!

Isten hozott és köszöntelek 2025-ben a Remény évében!

Szeretettel Lóri

Lóri (Szabó Lóránt), Gyergyószentmiklós

Reménységeink

Beszámoló 9 hónap Kőrösi Csoma Sándor Program létről a világ másik felén

Szokták mondani, hogy bárhova mész a világon, mindenhol vannak magyarok. Nos, ez nagyjából így is van, bár a hálósoknak talán ezt nem is kell mondani. Tudjuk, hogy szerte a világban élnek magyarok, külhonban többségben vagy szórványban és a Kárpát-medencén kívül diaszpórában egyaránt. A Kőrösi Csoma Sándor Program kifejezetten a diaszpórában élőkkel foglalkozik, igyekszik támogatni őket, és segíti a magyarság megőrzését.

Ezzel az ösztöndíjjal mehettem én is ki Ausztráliába, ahol az ott élő magyarok életében vettem részt, és igyekeztem segíteni a szervezeteket a munkámmal. Azért elsőre meglepődtem, hogy a világ másik végén is van magyar néptáncegyüttes, magyar iskola, magyar cserkészcsapat, valamint meg kellett szokni a bal oldali közlekedést, a fordított évszakokat, stb.

Az én munkám kifejezetten az volt, hogy a cserkészcsapat életét támogassam, segítsen, mindezt Sydney-ben. Szerveztem különböző programokat, mint például hétvégi portyát, ahol Toldi Miklós volt a keretmese, vagy Szent István napi tábortüzet. A programokon túl természetesen foglalkoztam a gyerekekkel is minden foglalkozáson, valamint a vezetőknek is volt több továbbképzési alkalom.

A cserkészlet mellett eljártam a hétvégi magyar iskola alkalmaira is, ahol a legkisebekkel foglalkoztam. Alapvetően valamennyire mindenki tud magyarul, de azért tanulni és gyakorolni kell velük, hogy bátran használják is a magyar nyelvet, hisz angol anyanyelvi környezetben élnek, és nem könnyű fenntartani a magyar nyelv aktív használatát. Ezért is jártam gyerekekhez magyart tanítani.

A munka mellett volt idő utazni is, jobban megismerni az országot, a kultúrát, a gazdag természeti környezetet. Ausztrália egy hatalmas ország,

nagyok a távolságok és ez a mindennapok része, gyakran problémája is. Sokféle kultúra él egymás mellett, eléggé multikulturális a környezet, sokan vándorolnak be ebbe a nagy és szép országba. Személy szerint megszerettem az országot, valahogy lassabb az élet és lazábbak, kedvesek az emberek, egyszerűen más a hozzáállás. Ezenkívül meg természetesen ott vannak a gyönyörű tájak, a fehér homokú óceánpart, vagy a vadregényes erdő. Nagyon sok szép és különleges part és védett állatok élnek Ausztráliában. Szabadon repkednek a nagy papagájok, ugrálnak a kenguruk, és igen, előfordulnak nagy pókok és kígyók is, de alapvetően semmi sem bánt. Személyes nagy élményem, hogy eljutottam Steve Irwin állatkertjébe. és a Nagy-korallzátonyhoz, meg azért a Sydney Operaházba is bejutottam. Persze sok más élményem is volt, de hosszú lenne felsorolni a sok szép helyet ahol jártam. Jó volt megtapasztalni, hogy milyen ott az élet a világ másik oldalán, és nagy öröm volt annyi embert megismerni, akikkel egy a kultúránk. Már várom a nyarat (ottani telet), mert akkor szoktak hazalátogatni az ott élő magyarok, és sok találkozás vár majd rám. Összességében egy izgalmas és tartalmas 9 hónap volt ez.

Csúcs Eszter

Kopogató

A Cenacolo Közösségről

Beszélgetés Puss Sándor jezsuita atyával Kovácspatakán

*„A drogfüggőség nem a test betegsége, hanem a szív szeretethiánya. Ha a szív megváltozik, szeretve lesz és megtanul szeretni, a függőség elmúlik magától.”
(Elvira nővér)*

Kedves Sándor atya, hallottam, hogy volt egyszer valahol egy erdei házikó, amit Ti megtaláltatok, és ebből egy menedékház lett a szenvedélybeteg fiatalok számára...hogyan is történt ez?

Igen, az alapgondolat ez, de nagyon fontos tisztázni, hogy egy, már létező közösséghez tartozunk, a Communitá Cenacolóhoz, amit Elvira Petrozzi nővér alapított még a 80-as években, Olaszországban. Hamarosan kinőtte magát, újabb és újabb közösségek alakultak. Jelenleg 65 ilyen közösség létezik az egész világon.

A kilencvenes években Rómában, az egyetemen, ismerkedtem meg ezzel a közösséggel, és láttam, megsejtetem, hogy hamarosan a nem is olyan távoli jövőben nekünk is erre lesz szükségünk. Amikor évek múltával hazajöttem, már kezdtek szenvedélybetegségekről beszélni, itt-ott már lehetett hallani. Az állami intézmények valahogy egészen másképpen álltak hozzá a kezeléshez.

Ők kikezelné, felügyelni akarták őket, és láttam, hogy ebben óriási különbség volt a Cenacolo közösség és az állami elvonó intézmények között. A családok és a fiatalok számára is egészen más jövő elé néz egy állami intézményben megpecsételt sorsú ember, mint a Cenacolo közösség csodálatos életmódját élő fiatalok.

Hosszas töprengés után sikerült az olaszokat meggyőzni – nemcsak nekem persze, hanem a szülőknek is –, hogy jöjjenek el Felvidékre, és alapítsanak itt is egy közösséget. El is jött Elvira anya, de amit az egyház kínált neki – régi plébániaépületek, kolostorok –, egy sem felelt meg, mert neki olyan táborra van szüksége, ahol dolgozhatnak. Erdőre, ahol sok fa van, a természetten kívül nincs semmi, s a fiatalok maguk építenek maguknak egy „paradicsomot”. Ez benne a trükk: hogy lássák, hogy milyen szép dolgot tudnak létrehozni.

Akkor, 2007 karácsonyán történetesen váratlanul meghalt az egyik idős plébánosunk. Kérte a püspök atya, nem mennék-e oda helyettesíteni fél évre?

Amikor ott voltam, rátaláltunk kinn az erdőben egy kis házikóra, amely gyakorlatilag lakhatatlan, használhatatlan volt, valószínűleg gazdasági épületnek használták régente. Sikerült megvenni kis összegért, és kaptunk hozzá két hektár területet is, erdős, benőtt, gazos dzsungelt.

Ideális körülmények! A hét fiatalból akkor csak kettő volt szlovákiai, a többiek olaszok. Akkor ez a hét fiatal ember elkezdett dolgozni – mint amikor a misszionáriusok bekerülnek a dzsungelbe –, s lassan, lassan az őserdőt átalakítják, kitisztítják – megművelik.

Hetente ki-kijártam hozzájuk misét mondani. Nem volt szabad elhagyniuk a közösséget, bár nem voltak kapuk, nem volt űr, nem volt ott senki, csak egyedül ők maguk. Rendszeresen járt hozzájuk egy-egy pap, meg még valaki, aki már jobban ért ezekhez a közösségekhez. Most – lassacskán – negyven főre nőtt ez a közösség, s mikor legutóbb odavittem egy parlamenti képviselőnk, hogy nem támogatnának-e már meg minket végre, mert egyre nagyobb az igény, nem hitte el, hogy ez itt van – Pozsonytól alig pár kilométerre! A parlamentben nem is tudtak róla.

Azt mondta: „Azt hittem, hogy mindent tudok Szlovákiáról, ezt nem tudtam. Annyira meg volt hatódva ez a parlamenti képviselő, hogy kérte: neki is van egy függő betege a családjában. Nem lehetne elintézni, hogy ide jöjjön?

Tehát így kezdődött ez az egész.

Ez tényleg sikertörténet!

Ez mindenütt így van, és ezért hihetetlennek tűnik. Nem hiszik el, de én látom, hogy tényleg működik.

Amikor meggyógyulnak, akkor elmehetnek? Elmennek?

Épp ez benne a vicc, hogy rájönnek arra, soha nem fognak meggyógyulni. Örökké szenvedélybetegek maradnak, csak a drogfüggőséget átalakítják barátságfüggőséggé. Annyira társfüggők, közösségfüggők lesznek, hogy ők nem akarnak kiszakadni a közösségből: mindenki tudja, ha hazamegy, visszaesik.

Ha hazamegy abba a környezetbe, ahonnan idejött, megtalálják őt a dealerek. A szülők még mindig veszekednek otthon, az apa még mindig alkoholistá – az ilyen család gyereke nem akar visszamenni. De nem is muszáj. Nem küldünk senkit haza.

Ha ő és a társai is úgy érzik, hogy már képes megélni a közösségen kívül is, akkor általában egy újabb közösséget alapítanak, s ő ott folytatja az életét, előlről, a nulláról kezdve. Beilleszkednek, általában találnak feleséget, szintén közösségből. Ha a családban minden a régi, nem oda megy vissza, abba a családba, ahonnan eljött, hanem próbál új életet kezdeni, egy teljesen új környezetben. Ott próbál – egy közösségen belül – talpon maradni.

Azt gondoltam, hogy akiktől elvonják a drogot, azok rosszul vannak, betegek lesznek. Kellett-e orvosi kezelés ezeknek a fiataloknak?

Nagyon jó kérdés. Az a feltétel, hogy egy hónapig éjjel-nappal mellette legyen valaki. Lehetőleg a szülő. S garantálják, hogy már egy hónapja nem szed drogot. Az elvonási tünetek egy hónap alatt átmennek, lesznevedi, s utána jöhet csak.

Nálunk, a közösségben nincs orvos. Nincs szakember.

Tehát, ha ott rosszul lenne...

Ott már nem lesz rosszul! Az az egy hónap untig elég arra, hogy kitisztuljon. S attól fogva nem kap szert.

Olyan emberek, akiknek valamilyen más betegségük is van, például gyógyszerfüggők vagy súlyos cukorbetegség, akiknek orvosi kezelésre van szükségük, azok viszont ide nem jöhetnek.

Azért mondjuk, hogy aki le akar szokni, lehetőleg minél előbb jöjjen, mert hamarosan májbeteg lesz, hamarosan más tünetei előjönnek, s akkor már nem tudjuk bevenni a közösségbe.

Próbáljuk a szülőket meggyőzni, ne halogassák. Ne mondják azt: majd meglátjuk, majd még gondolkozunk rajta, már jobban van, már nem drogozik... ez a szülői hozzáállás a legrosszabb.

A legtöbb gondot a szülők okozzák. A szülőkkal külön kell foglalkozni. Ez a mi dolgunk – mi háttérsek vagyunk, a szülőkkal rendszeresen találkozunk. A szülőkkal való foglalkozás garantálja azt, hogy a gyerekek rendbe jön.

A közösségbe való bekerülésnek feltétele-e, hogy a fiatal hívó katolikus legyen?

Nem. Mi nem is mondjuk, hogy kötelező imádkozni. Jöhet oda muzulmán is, például Medjugorjében vannak köztük muzulmánok. Csak az a kötelező, hogy ne provokáljon. Tehát ne ellenezze mások vallási megnyilvánulásait.

Elvira anya egy nagyon szép trükköt kitalált. Nem szabad napközben megállni, leülni. Dolgozni kell. Mindig ketten vannak, van

egy őrzőangyal³, s van ő. Reggeltől estig mozogni kell. Dolgozni, focizni, enni, jönni-menni. Egyetlen esetben szabad pihenni, ha bemegy a kápolnába.

Az egy azilum, menedékhely. Ott sírhat, pihenhet. Általában ha oda bemennek, előbb-utóbb elkezdenek imádkozni. A nem hívó is egy idő után rájön, hogy itt valami van.

Terveztek-e újabb ilyen központot létrehozni?

Valószínűleg szükség lenne rá. Ukrajnába tervezzük, Kárpátaljára gondoltunk, már nagyon régen.

Püspök atya benntöltött majd egy hónapot egy közösségben, anélkül, hogy tudták volna róla, ő a püspök. Együtt dolgozott, együtt evett, együtt focizott velük. Látni akarta, s személyesen látta, miről van szó.

Magyarországon is szeretnének – sajnos egyesek azt mondják, hogy ott már van –, de az nem ez a közösség. Foglalkoznak vele Nagykovácsiban: egy-két fiatal, aki már megjárta a Cenacolo közösséget, próbál valami hasonlót, de szervezetileg nem lehet csak úgy keletkezni. Mint a kovász a kenyérhez, úgy kell jöjjenek a közösséghez azok, akik ezt a csatlakozást megteremtik.

Mit üzenél a Tarsoly olvasóinak még, amiről nem beszéltünk?

Fontos, hogy a szülőket nem lehet kikerülni, anélkül nem működik a dolog. Ha a gyerek tudja, hogy a szülei közömbösek, nem érdekli őket az ő sorsa, szenvedélybeteg lesz. A legtöbb szülő azt mondja: itt van a gyerekem, hozzák rendbe!

Ez így nem működik, nem tisztító, hogy beviszem a ruhát, tisztítsák ki. Csak együtt, közösen lehet eredményt elérni. A szülők odahaza, a gyerek meg kint jár a közösségbe. Ez így működik.

A másik, hogy egyre több a számítógép, mobil-és internetfüggő gyerek. Ezeket sokkal nehezebb rendbe hozni, mint a kábítószer-élvezőket. Ezeknek sokkal alattomosabb, sokkal ravaszabb a függőségük, s a szülő sokkal nehezebben veszi észre.

Vajon rendbe lehet hozni? Féltő, hogy annyira lerombolja a lelküket, hogy azt már nem lehet rendbe tenni.

3 Ha a közösségbe új ember érkezik, úgynevezett "őrangyalt" kap maga mellé, vagyis egy tapasztalt közösségi tagot, aki már hosszabb ideje itt él. Az őrangyal éjjel-nappal vigyáz védencére: vele van, ha esetleg elvonási tünetekben szenved, vagy dolgozik vele vagy helyette, ha kell.

Nem, ha egyszer valami átalakul a gondolatvilágában, érzelemvilágában. Olyan élményeket él át például egy játékfüggő, amelyeket nem tud biztosítani más társasjáték. Ő ott a számítógép előtt akkora élményben részesül – adrenalin, endorfin, minden jön –, amit utána ezt nagyon nehéz pótolni. Ezért nagyon veszélyes, időben le kell állítani. Nem egyszer láttam fiatalokat a vonaton ülve így játszani. Kassától Pozsonyig öt és fél óra az út vonattal: múltkor ült előttem egy fiatalember, 25 év körüli lehetett, volt vagy 100 kiló, és megállás nélkül játszott. Ki sem nézett az ablakon. Emberek le- és felszálltak – nem vette észre...teljesen bele volt a játékba gárgyulva⁴. Látszólag egy egészséges ember – kicsit túlsúlyos –, de a szülők biztosan nem gondolják, hogy bajban van. Pedig nagy bajban van ez az ember. Ezekkel nehéz foglalkozni. Ezt kell tudni időben észrevenni. Hála Istennek, hogy Magyarországon már kezdik tiltani a mobil használatát az iskolákban. Nagyon jó ez.

Talán még nem késő tudatosítani – sokkal hamarabb elterjedt az internet, mint az infoetika. Nincs illemszabályrendszer, hogy mit nem illik. Nem illik este kilenckor valakit felhívni, nem illik társaságban a mobilt elővenni... még nincs egy illemkódex, de már mindenkinek a zsebében ott van egy vagy két telefon.

Sajnos már odaadják a kicsi gyerekeknek is.

A kicsi gyerek lelke pedig annyira elsatnyul, eldeformálódik, hogy ő már például soha nem fog tudni mesét hallgatni, ő látni akarja. Ha leül a nagymama mesét olvasni, túl lassú az a mese, s nem tudja elképzelni, nincs képzelőereje, mert nem fejlődik ki.

Főleg a fiatal szülők nem figyelnek oda erre: észre sem veszik, és a gyerek túlnövi őket. Erre nagyon oda kellene figyelni, ez nem vicc!

A drogfüggő idővel megbetegszik. Észre lehet venni rajta. A számítógépfüggő testileg nem betegszik meg. Látszólag egészséges. Csak bambul⁵.

Köszönöm a beszélgetést.

Széplaki Mária

4 gárgyul: esztét vesztí; megzavarodik az elméje, ezért nem tud észszerűen gondolkodni

5 bamba: olyan személy, akinek nehézkes a felfogása, lassú észjárású, tehetetlen, ostoba, bámészkodásban, szajjtátiságban nyilvánul meg; mulya, mamlasz, mafla

Megálló

Égi hang

Irodalmi Nobel-díjas verse az angyalokról (a Szent Angyalokról)

Czesław Miłosznak (1911-2004) az 1980-as irodalmi Nobel-díj kitüntetettjének „Az angyalokról” című versét (eredeti címe „O aniołach” – fordította Zsille Gábor⁶) kívülről tudom magyarul is, és lengyelül is. Nemcsak azért, mert nagyon szeretem, hanem azért is, mert lengyel barátainak e vers magyar fordításával tudom hosszas irodalmi és nyelvi értekezések mellőzésével bemutatni a magyar nyelv szépségét, gazdagságát és a magyar költők irodalmi zsenialitását, és azt, hogy a magyar költő nem egyszerűen szépirodalmi művet fordít, hanem egy kiváló költő remek verséhez is képes a maga módján egy picit hozzátenni.

Az ilyen témájú beszélgetéseinket persze nem ezzel kezdem. Nemcsak íróikat, költőiket, hanem írónőiket és költőnőiket is dicsérem. A nők dicsérete itt nem csupán figyelmesség vagy udvariasság, hanem a lengyel irodalomban való tájékozottság és olvasottság bizonyítéka is, hiszen az x számú lengyel irodalmi Nobel-díjas között két nő is van, Wisława Szymborska (1996), és Olga Tokarczuk (2018). X számot azért használok, mert ha megkérdezek egy irodalmilag tájékozott lengyelt, hány irodalmi Nobel-díjasuk van, akkor a megkérdezett személy nemzeti büszkeségétől függően háromféle válasz lehetséges: 5, 5 és fél, 6. Ennek az az oka, hogy az 1978-ban díjazott Isaac Bashevis Singer (1904-1991), bár lengyel származású, de 1935-től az Egyesült Államokban élt, műveit az Óvilágban és az Újvilágban is jiddis nyelven írta. A már említett 4 név mellett Henryk Sienkiewicz (1905) és Władysław Reymont (1924) érdemelte ki a rangos elismerést. Sienkiewicz és a lengyel irodalom kapcsán szükséges megemlíteni, hogy az első angol nyelven író díjazott, Joseph Rudyard Kipling csak a Quo vadis? írója után két évvel kapott ilyen díjat.

„Az angyalokról” című vers hosszabb elemzését mellőzöm, azt az olvasókra bízom, csak arra szorítkozom, ami egy lengyelül nem tudóhoz

6 Zsille Gábor 2010 és 2013 között az Új Ember katolikus hetilap rovatvezető szerkesztője, 2007 óta a Magyar Írószövetség Műfordítói Szakosztályának elnöke.

nem jut el. Első megjelenése a lengyel Püski Sándor, Jerzy Giedroyc gondozásában 1974-ben kiadott „Ahol a nap feljön, és ahová leesik” című kötetben volt. A kötet lengyel címe a 113. zsoltár⁷ 3. sora első felének Franciszek Karpiński (1741-1825) általi fordításával egyezik meg. Magyarul „Czesław Miłosz: Milyen is lesz a mennyben? Istenkereső versek Zsille Gábor fordításában” című kötetében (Új Ember Kiadó, Budapest, 2004) olvasható. A kötet végén, a 190. oldalon Zsille Gábor munkái címszó alatt található egy link (https://netpansip.hhrf.org/ungparty/doku/m/milosz_czeslaw/x.htm), amelyen keresztül immár 20 éve folyamatosan elérhető ez a vers, így nincs szerzői jogi akadálya, hogy a teljes verset leírhassam. Figyelemfelkeltésként szándékosan használok kövér betűket. A vers utolsó három sora a kiadásokban szándékosan eltérő szedéssel jelent meg, jelezvén, hogy ez vers a versben, egy sajátos Miłosz-féle haiku⁸.

*Mindenetektől megfosztottak: patyolat ruhátoktól,
Szárnyatoktól, még létetektől is.
Mégis hiszek bennetek,
Égi hírnökök.*

*Arrafelé, hol visszájára fordul a világ,
Hol csillagok s állatok vastag kelméje szövődik,
Kószáltok ti, s lesitek: minden öltés a helyén van-e.*

*Időtök szűkre szabott közöttünk:
Egy-egy reggeli órán, ha derült az égbolt,
Egy madár százszor **is ism**ételt dalában,
Vagy az almaillatban napnyugtakor,
Ha a fény varázslatosra festi a gyümölcsöt.*

*Úgy mondják, valaki csak kiötlött benneteket,
Ám ez számomra vajmi kevésbé meggyőző,
Hisz az emberek csak magukat szeretik kigondolni.*

***H**angotok – igen, ez döntő bizonyíték,
Hisz ily **hang**juk csakis tündöklő lényeknek lehet,
Kiknek szárnyuk van (miért is ne lehetne?)
És súlytalan lebegnek, cikázó fényekkel övezve.*

7 A 113.zsoltárt a templomi vesperásokon szokták énekelni.

8 Haiku: háromsoros klasszikus japán versforma, tartalmi megkötéssel

*Álmomban számtalanszor hallottam ezt a **hangot**,
S ami a legfurcsább, érteni véltem
A szférák nyelvén sűgött kérést vagy parancsot:*

*tüstént virrad
egy újabb nap
tedd meg, mi tőled telik.*

(1969. október)

Miłosz számára az angyaloknak a négydimenziós téridőnkben való létének legfőbb bizonyítéka a hangjuk, az égi hang. Ez a két szó a legtöbbször előforduló szó Zsille Gábor fordításában. A vers az égből ereszkedik le, versszakról versszakra jut egyre közelebb hozzánk. Az első versszaknak az ég a helyszíne, ebben háromszor fordul elő az ég, igaz kétszer csupán rejtetten, becsomagolva. A lengyel ég (niebo) csak egyszer szerepel az eredeti szövegben, ott, ahol a magyarban már negyedszer. A magyar változatban a hang szó háromszor, a lengyelben a glos kétszer.

Zsille Gábor fordítása egy irodalmi flambírozás⁹, a fordító által kapott lángra a vers, azaz **ég** a szöveg. De ez nem egy forradalmi vers tüze, hanem a „cikázó fények”-et kísérő apró lobbanások. A versben az angyali hang előtt egy természetes hang is megszólal. A madárdal sokszor ismétlődő rövid zenei ciklus. Miłosz i-ző madarának (*W melodii powtarzanej przez ptaka*) magyar hangja: „*Egy madár százszor is ismételt dala*”. Vegyük észre, hogy a lengyel és a magyar i-zés a madár produkciójának leírásában szókapcsolatba beágyazott; melódia (w melodii a nőnemű *melodia* lengyel szó előljárós esete), illetve **ismételt**, azaz *ismételt melódia*, a kettő együtt egy igazi lengyel-magyar költői együttműködés, jogosan mondhatnók, kétszólamú, angyali összhang.

Margitfalvy György

9 Flambíroz: kész- vagy félkész ételt a vendég előtt szesszel leönt, és lángolva feltálal.

Vendégkönyv

Rólunk mondták

Utolsó üzenet, első üzenet

A Rólunk mondták rovatba eddig szóbeli vagy írásos megszólalásokat idéztünk. Nemcsak az expressis verbis megnyilvánulásokat vehetjük rólunk kimondott véleménynek vagy ítéletnek.

Újév napján megnézem levelezésemet. Még szilveszter délben újévi üdvözlőt küldtek egy olyan civilszervezettől, – aminek nem is vagyok tagja, de egyik tagjuk ismer – egy tecső linkkel. Kiklikelve a kapott <https://www.youtube.com/watch?v=C7jp5t9nSjQ> linkre, kiderült ez a honlapunk főoldalán is elérhető „Múlnak az évek” dal hálósok interpretálásban. A feladó címezéséről kiderült, sokaknak tud küldeni, de írást nem fogad. A levél bizonyára jó pár címre elment. Ez volt a feladó óévbeli utolsó üzenete, nekünk címzetteknek az újév első üzenete.

Margitfalvy György (aki, az első újévi üzenetet kapta)

Visszanéző

Beszélgetés Várszegi Asztrik főapáttal

„Krisztus szeretetének elébe semmit ne tegyetek”

2000. október 26-29. között a pannonhalmi bencés főapátság adott otthont a millenniumi Kárpát-medencei Háló-találkozónak, amelyen 320 személy vett részt a Felvidékről, Kárpátaljáról, Erdélyből, a Vajdaságból, Horvátországból és Magyarországról. A rendezvény a meleg, baráti, testvéri szeretet jegyében zajlott, mely elsősorban a házigazdának köszönhető.

Mostanában kevés a bencés hivatás. Főapát úr, mégis szép a bencés szerzetesi életforma?

Minden hivatás – szerzetesi vagy papi – Istentől származik, tisztelnünk kell az Ő szabadságát annyiban, hogy kit, hogyan és hová hív meg. A korai szerzetesek azt mondták: hogyha Isten szava megsebzí az

ember szívét, akkor erre a megszólításra csak abban az esetben szabad válaszolni, ha az ember teljesen Istennek akarja szentelni az életét. Ez egy nagyon sajátos kettősség, amikor az ember Istennek szolgál: részben felszabadul a saját gondjai alól, viszont szabaddá válik a testvérek szolgálatára. A testvérek szolgálata történhet a közvetlen közösségben vagy szerzetesi munkaközösségben, de lehet oktatás, nevelés az iskolában, lelkipásztori munka vagy akár tudományos munka is.

A szerzetesi életben nem azt kell kérdezni, hogy mit csinál a szerzetes hanem azt, hogy ki a szerzetes. És akkor erre már válaszoltam az előző mondatokban. Most a Kárpát-medencei Háló-találkozót láttuk vendégül, de van 320 diákunk Győrben, még több diákunk van a bentlakásban, van 15 egyházközségünk a környéken, úgyhogy lelkipásztori munkát is végzünk. Aki bencés szerzetesnek jön Pannonhalmára, annak számára az az elsődleges kérdés, hogy Isten hívja-e ebbe a közösségbe, és azontúl van-e vágya, rátermettsége, hogy arra, hogy a bencés munkaközösség valamelyik területén dolgozzon. Van, aki csak gazdasági ügyekkel foglalkozik, van, aki a beszerzéssel. Hogyha ez a naponta 500 személyt ellátó intézmény nem rendelkezne megfelelő anyagbeszerzővel, akkor egyszerűen éhen halna.

A bencés kolostor velejárója a vendégszeretet. Adakozó keresztény gyakorlattal próbáljuk továbbvinni a befogadó közösséget, megnyitjuk életünket annyira, hogy részt tudjanak venni életünkben, megtapasztalni, hogy milyen a bencés imádkozási mód, a zsolozsma. Vagy több esetben is együtt étkezünk a vendéggel. Ez azt jelenti, hogy a vendégszeretet által akarjuk a meghívottakat Jézus Krisztushoz elvinni. Számosan vannak, akik azért jönnek hozzánk, hogy egy kicsit elcsendesedjenek, s a saját életük gubancait, nehézségeit próbálják kibogozni, esetleg szeretnének szentgyónást végezni, vagy hosszasabban elbeszélgetni valakivel az életükről. Nagy örömmre szolgálna, hogyha Erdélyből is jönnének fiatalok, érkeznének hivatások.

Mit tanulhatunk egymástól, mi erdélyiek és magyarországiak kisközösségi szinten?

Az erdélyi kisközösségeket nem ismerem, inkább a közösségek természetét ismerem, arra van rálátásom. Biztos vagyok benne, hogy Erdélyben a közösségek később születtek, mint Magyarországon. Éppen azért a közösségek megmaradása érdekében fontos lenne a tapasztalatátadás, miként lehet az irányításban a buktatókat elkerülni. Ha egy közösség nagyon tökéletesnek érzi magát, biztos, hogy elszigetelődik. Vagy ha kijelenti, hogy ő az egyház. Mi csak részei

vagyunk - tehát el kell kerülni a gögöt. Ilyen értelemben értem én a tapasztalatcserét. Vagy hogyan szervezzünk meg egy közösségi alkalmat? Kellenek olyanok, akik több időt, energiát szentelnek erre. Egy kínai közmondás szerint: Sokan akarnak inni a vízből, de kevesen vannak, akik arra vállalkoznak, hogy kutat ássanak. A legtöbben könnyen elfogadjuk a szolgáltatást: elmegyünk a közösségbe, jól érezzük magunkat, a végén még megkritizáljuk esetleg a rendezvényt. Élvezni akarjuk a találkozót, de kutat már nem akarunk ásni. Hát én azt gondolom, hogy közösség olyan emberek nélkül, akik többet vállalnak, nincs, nem létezik. Ez a tapasztalat akár a regnumos atyák 100 éves múltjára visszatekintve, akár más katolikus közösségekben is.

Mi az, amit az erdélyi ember adhat nekünk?

Meggyőződésem, hogy a mi modern világunk lassabban éri el Erdélyt. Több értéket tudtak megőrizni az ottani emberek: emberségben, tisztességben, hűségben, adott esetben egyháziasságban. Mi az erdélyi paptestvérekre és hívekre ezzel a tisztelettel nézünk.

Mit üzen Pannonhalmáról a főapát út az erdélyi magyarságnak?

Nemeskürty István millenniumi kormánybiztos előadása után meghatódott attól a szeretettől, amivel a közösség fogadta. Amikor búcsúzott, így kiáltott fel: Ne adjátok fel, tartsatok ki! Bár tökéletesen egyetérték az üzenetével, én egy kicsit másképpen fogalmaznék. A kereszténység alapállása, hogy a kereszténység hitből áll. És akkor a bencés regulát, Szent Benedek reguláját idézem, aki azt írja, azt tanácsolja és ajánlja a szerzeteseinknek: úgy éljenek, hogy Krisztus szeretetének semmit elébe ne tegyenek. Csodálatos szavak. Ha az erdélyi magyarság is, a magyarországi is, és bárhol, ahol magyarok élnek, vagy ahol emberek laknak, élük ezt az életigét, akkor én azt gondolom, hogy Jézus, a mester megtanít bennünket, hogyan kell emberként, keresztényként és igaz magyarként élni és megmaradni.

Józsa Zsuzsanna (Sepsiszetnyörgy)

Tarsoly, 2001. január

válogatta Kómár Katalin

Nekem tetszett

Budapesti találkozás Puss Sándorral, az eltitkolt felvidéki egyháztörténet kutatójával

Budapestre látogatott januárban az egyetlen szlovákiai magyar jezsuita szerzetes, a felvidéki KiK és Háló alapítója, Puss Sándor. Pozsonyban született 1960-ban, a teológiai alapképzést a földalatti, illegális egyházban végezte, majd 1989 után, felvételi vizsga nélkül felvették a Pápai Gergely Egyetemre, ahol két év alatt kisdoktorit szerzett. Tizenöt évvel később meghívták ugyanerre az egyetemre előadónak. Közben öt évig Kárpátalján dolgozott, és tíz évig egyetemi oktató volt Pozsonyban és a Nagyszombati Egyetemen. Jelenleg Köbölkúton (Gbelce) segédlelkészként szolgál, mivel ott 20 éve nincs plébánosuk, emellett kisebb publikációkon dolgozik, és kutatja a Felvidék eltitkolt egyháztörténetét.

Két év múlva lesz 250 esztendeje annak, hogy Mária Terézia – az alapító Pázmány Péter esztergomi érsek (1570-1637) eredeti szándékával egyezően – Budára költöztette a Nagyszombati Egyetemet (mai szlovák nevén Trnava), a budapesti Eötvös Loránd Tudományegyetem (ELTE), a Pázmány Péter Katolikus Egyetem és a Semmelweis Egyetem jogelődjét.

„Úgy írják a források, hogy a könyveket hajóra rakták és leúsztatták a Vágon a Dunára, és onnan Budára. De sok minden ottmaradt. Megtaláltam azt a helyet is, ahol átrakodták a könyveket a Vágról a Dunára. Ott voltam három évig, és nagyon sok régi jezsuita könyvet találtam. Ellopták, ottfelejtették, vagy kiestek a hajóból – nem tudni. Találtam egyetemi tankönyveket, doktori disszertációkat is, például 1762-ből”.

A Nagyszombati Egyetem a költözéssel megszűnt. Sokáig kaszárnyának használták, egy része ma is az. Lepusztult, romos. Amikor 1992-ben újjraalakult, inkább egy új épületbe költözött, semhogy rendbe hozza a régit.

„Még romjaiban is nagy élmény látni az egykori egyetemet” – mondja Sándor atya. Megvan még a jogi, orvosi, filozófiai kar épülete. Nem igaz, hogy nincs rá pénz, egyszerűen nem akarják felújítani. Az egyetem területén álló jezsuita templom viszont nyitva van, működik,

bárki bemehet, megnézheti, visznek oda turistákat is. Az egyetem internetes oldalán az olvasható: nem igaz, hogy a Pázmány az ELTE és a Semmelweis az egykori jezsuita egyetem jogutódja lenne, ezt csak a magyarok mondják így. A mai Nagyszombati Egyetem szerint ők az egyetlen utódegyetem”.

Sándor atyának szívügye, hogy az egykori egyetem megmaradt tárgyi emlékeit meg kell menteni. Sziszifuszi küzdelmet vív ezért hosszú évek óta, eredménytelenül. A szlovák fél érdektelen a magyar hagyaték sorsa iránt, őt csak a (cseh)szlovák állami múlt emlékei érdeklik. Azt is tagadják, hogy nemcsak a templom, hanem az egykori egyetem egész épületegyüttese a jezsuita rend műve lett volna. Pedig jezsuiták kapták az engedélyt, ők alapították az egyetemet, hozták a könyvtárat is Bécsből.

„Nagyszombatban dolgoztam öt évig, és nem egyszer előfordult, hogy bejött egy néni azzal, nem kell-e a könyvtára, mert a gyerekek már nem olvasnak magyarul, nem tudja hova rakni. Már több könyvtárat alapítottam, de nincs annyi hely, amennyire szükség lenne. Bekerül egy magyar plébániára egy szlovák pap, és az az első dolga, hogy a számára értéktelen magyar könyveket elégeti, meg se nézi, mikori kiadás, mind megy a tűzre. A komáromi (magyar nyelvű) Selye János Egyetemen is érdeklődtem, azt mondták, nincs helyük, hajlandók beszkenne az értékes könyveket, de raktározni nem tudják őket. A Csemadok¹⁰-nál is széttárták a karjukat, hogy nincs helyük” – mondja.

Megmaradt az első magyar katolikus bibliafordítás eredeti példánya, Káldi György jezsuita szerzetesnek (1573-1634) a magyar nyelv szempontjából is óriási jelentőségű munkája, amelynek első kiadása 1626-ban jelent meg Bécsben. Nem kell az egyetemnek. Pázmány pozsonyi sírját a Szent Márton-dómban sokáig el kellett takarni egy gyóntatószékkel, nehogy eltüntessék. Káldi György a nagyszombati Egyetemi Templomban van eltemetve, de sírja nincs megjelölve, leszedték a táblát róla ott is.

Szomorú a jezsuita templomban őrzött őskeresztény ereklyék sorsa is. A római Callictus-katakombákból kiemelt első századi keresztény vértanúk csontjaiból elsőként a Nagyszombati Egyetem temploma kapott ereklyét 1651-ben, majd a következő 200 évben sok más magyar város, templom is. A jezsuiták, a tanári kar és a hallgatók nagy tisztelettel övezték őket, amiről írásos feljegyzések is fennmaradtak.

10 Csehszlovákiai Magyar Dolgozók Kultúregyesülete

Amikor az egyetemet átköltöztették Budára, az ereklyék – nem tudni, miért – Felvidéken maradtak, feledésbe merültek. Jozef Simoncic professzor, nagyszombati helytörténész 2020-ban bekövetkezett halála után a forrásanyagok - látszólag nyomtalanul - eltűntek.

„Előzőleg abban a szerencsés helyzetben voltam, hogy volt alkalmam vele együtt felkutatni és megtalálni ezeket az ereklyéket, valamint írásos emlékeiket. Célunk az, hogy felhívjuk első egyetemeink mindenkori hallgatóinak figyelmét arra, hogy a Rómából küldött ereklyéket (négy püspök és hat vértanú szűz csontjait) a mai korban is tisztelni és becsülni kellene. Mindebből – joggal – arra is lehetne következtetni, hogy egyetemeink jogelődje nemcsak a papokat, hanem erkölcsös fiatal nemzedéket is hivatott volt nevelni” – írja Sándor atya az ereklyékről szóló, bőven illusztrált ismertető füzetében.

Mivel „felsőbb helyről” nem várható intézkedés, Sándor atya a magyarországi jogutód egyetemek – a Pázmány az ELTE és a Semmelweis – fiatal hallgatóihoz, és általában mai érdeklődő magyar fiatalokhoz fordul.

„Ha mi nem csináljuk, akkor senki se. Szép csendben, lassan eltűnnek a magyar vonatkozások. Erre szeretném felhívni a figyelmet. Kírnék egy pályázatot, szereznék rá pénzt is, hogy írjanak egy útikönyvet. Egy egyszerű, zsebkönyvszerű kiadványt olyan emlékekről, amelyeket nem szabad kihagyni, meg kell látogatni. Minden felvidéki járásban van olyan falu, ahol érdemes megállni. Sok minden megmaradt, nem volt törökdulás, mint a mai Magyarországon. Ha lenne valaki, egy ügyes grafikus, vagy aki ilyen könyvekkel foglalkozik, össze lehetne állítani valami zsebnaptárszerű kis útikönyvet, weboldalt csinálni, hány kilométer, hol van szállás, hol lehet megállni, mit lehet megnézni. Adnék hozzá anyagot, a nyomtatást is el tudom intézni. Ezer példányt azonnal ki tudnánk nyomtatni. Az ELTE-n, magyar egyetemeken, kollégiumokban, diáklklubokban kitennénk az asztalra, folyosóra, mindenhova, hogy 2027-ben lesz a 250. évfordulója a költözésnek, és jövőre lesz 400 éves a Káldi Biblia. Vigyék, olvassák a kis füzeteket, ha százból csak egy ember is jön, már akkor is megéri. Most aktuális! Ahogy az emberek mondják, hogy Compostelába életükben egyszer szeretnének elmenni, ugyanúgy mondhassák, hogy életükben egyszer látni szeretnék az Alma Matert, ahonnan az egyetemük származik. Erdély is szép a magyarság szempontjából, de az egyháztörténelem szempontjából roppant fontos a Felvidék” – hívja fel a figyelmet Sándor atya.

„Lehetne jönni kerékpárral, vonattal, autóval, vízitúrával, vagy akár gyalog. Nagyszombat 250 kilométerre van Budapeستől. Öt-hat nap alatt oda lehet érni kényelmesen, napi 50 kilométerrel. Azt szeretném, hogy találjunk egy utazási irodát, vagy egy hasonló tevékenységgel foglalkozó szervezetet, adnék nekik tippeket, négy-öt helyszínt, amelyeket érdemes lenne meglátogatni. Ezeket a dolgokat nálunk elhallgatják, eltusolják, azt szeretnék, hogy ne is beszéljünk róluk. Ne hagyjuk! Legalább a fiatalok érezzék, hogy kötelességük odalátogatni, megnézni” – teszi hozzá.

Reméljük, Puss Sándor atya felhívása értő fülekre talál. „Akinek füle van a hallásra, hallja meg!” (Mt 11,15).

T. Kovács Péter

Duna Esztergomnál a Bazilikával és a Mária Valéria híddal (fotó Margitfalvy György)

Kedves Olvasó,

Megtisztel azzal bennünket, ha kiadványunkat végig olvassa. A Tarsoly minden egyes száma betekintést nyújt a Háló közösség életébe. Ha egyetért a Háló szellemiségével és céljaival, kérem, támogassa egyesületünket:

HU25 10700206-44515407-51200002 Swift CIBHHUHB

Részletesebben itt tájékozódhat, ahol nem csak a forintos fizetési lehetőségeket is megtalálja:

<https://www.halo.hu/index.php/adomany-szervezes/partfogo-pengoje>

Mindenkinek értékes, közösségépítő tevékenységeket kívánunk!

Impresszum

Kiadja a **Háló Egyesület** (www.halo.hu)

A Tarsoly korábbi számai letölthetők: <https://halo.hu/index.php/kiadvanyok>

Főszerkesztő: **Széplaki Mária**

Szerkesztők: **Kómár Katalin, Szeibert András, T.Kovács Péter, Péter Szilvia**

Olvasószerkesztő: **T.Kovács Péter** Tördelés: **Margitfalvy György**

Nyomda: Korrekt Nyomdaipari Kft., Budapest